

FIGURI DE STIL

INVERSIUNEA

Procedeul sintactic care constă în schimbarea ordinii obișnuite a anumitor cuvinte în propoziție sau frază; pentru a sublinia o anumită idee, un anumit cuvânt se numește **inversiune**.

Pentru a scoate în prim-plan elementul pe care îl consideră esențial pentru ideea pe care o comunică, scriitorii inversează de foarte multe ori ordinea cuvintelor.

Câteodată ei aduc în prim plan predicatul sau unul din determinanții lui:

“ Ah! în curând satul în vale-amuțește
Ah! în curând pasu-mi spre tine grăbește;
Lângă salcâm sta-vom noi noaptea întreagă,
Ore întregei spune-ți-voi cât îmi ești dragă! ”
(M. Eminescu – Sara pe deal)

În versuri, inversiunea este dictată și de necesitățile impuse de ritm și rimă:

” În zadar, ca s-o mai cate, tu trimiți în lume crainic,
Nimeni n-a aflat locașul, unde ea s-ascunde tainic. ”
(M. Eminescu – Călin (File din poveste)

Inversiunile se realizează la două trepte sintactice:

REPETIȚIA

Folosirea succesivă a unui sunet, cuvânt sau a unui grup de cuvinte pentru a impune atenție o imagine semnificativă, o idee, un sentiment, o acțiune sau un obiect se numește **repetiție**.

Repetiția se realizează la diferite niveluri și anume:

a) La nivel fonologic, prin repetarea aceluiași sunet sau grup de sunete. Procedeul se mai numește și **aliteratie**. Astfel, Eminescu, imită în “Scrisoarea III” șuierul săgeților și lovirea lor în inamic prin repetarea consoanelor **v, j, s, ș** și a grupului **pl**:

“ Vi fiind ca vijelia și ca plesnetul de ploaie
Urlă câmpul și de tropot,și de strigăt de bătaie.”

b) La nivel morfologic, prin repetarea aceleași părți de vorbire:

“ Mereu se vor tot bate, tu vei dormi mereu.

Mereu va crește umbra-i, eu voi dormi mereu.
Mereu va plânge apa, noi vom dormi mereu.”
(M. Eminescu – O, mamă ...)

c) **La nivel sintactic**, prin repetarea aceleiași sintagme sau aceleiași relații gramaticale de două sau mai multe ori:

“ Cunosc o fântână pe valea umbrită
Pe valea umbrită cunosc o fântână “
(Al. Macedonski – Fântâna)

ENUMERAȚIA

O înșiruire de mai mulți termeni de același fel, folosită pentru a atrage atenția asupra aspectelor descrise sau asupra faptelor înfățișate se numește **enumerație**.

Ca și repetiția, enumerația poate fi întâlnită atât în proză cât și versuri:

a) **În versuri:** “ Luminiș de lângă baltă,
Care-n trestia înaltă
Legănându-se din unde
În adâncu-i se pătrunde
Și de lună, și de soare,
Și de păsări călătoare,
Și de lună, și de stele,
Și de zbor de rândunele,
Și de chipul dragei mele. “

(M. Eminescu – La mijloc de codru ...)

b) **În proză:** “ Bătălia a fost lungă și grea. Surprinși, izbiți puternic de unde nu se așteptau, hitleriștii au început să se retragă, totuși ținându-se cu ghearele și cu dinții de fiecare palmă de pământ, de fiecare copac, de fiecare casă, de fiecare movilă.

(D. Viscol – Ultima brazdă)

EPITETUL

Epitetele sunt cuvinte care exprimă însușiri deosebite ale obiectelor, prezentându-le într-o lumină nouă, aparte.

Ele se adresează imaginației și sensibilității cititorului.

Este figura de stil cea mai des folosită.

Epitetul poate fi exprimat prin :

a) **Adjectiv**: “ Noaptea era neagră și mohorâtă, noapte de toamnă, tristă și năbușitoare .”

(L. Rebreanu – Ion)

b) **Substantiv**: “ De treci codrii de aramă, de departe vezi albind,
Ș-auzi mândra glăsuire a pădurii de argint. “

(M. Eminescu – Călin (File din poveste))

c) **Adverb** sau **locuțiune adverbială** cu funcție de complement circumstanțial, menit să arate felul în care scriitorul vede lucrurile, ființele sau acțiunile, cu răsunet în fantezia și sensibilitatea cititorului:

“ Fluieraș de fag
Mult zice cu drag,
Fluieraș de os
Mult zice duios. “

(Miorița)

d) Uneori epitetele pot fi exprimate prin **verbe la gerunziu**:

“ Care cu poveri de muncă
Vin încet și scârțâind,
Turmele s-aud mugind.”

(G. Coșbuc – Noapte de vară)

PERSONIFICAREA